

DEMÄNOVSKÁ SLATINA

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU

Nevyhnutným menzimentovým opatrením v ÚEVY Demänovská Dolina je pravidelné kosenie celej plochy

KONTAKTNÉ ADRESY

Správa Národného parku Nižné Tatry
Lazovná 10, 974 01 Banská Bystrica

tel.: 048 / 4130888-9

fax: 048 / 4130820

e-mail: napant@soprs.sk | web: www.napant.sk

Autori textov: Ing. Ján Kicko, PhD., Ing. Radovan Hladký Autori fotografií: Ing. Ján Kicko, PhD., archív Správy NAPANT Vydata: © Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica v roku 2015 v rámci projektu „Výpracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené územia zahrnuté v sústave NATURA 2000“; ktorý je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Životné prostredie

Náklad: 3000 kusov

ISBN: 978-80-89802-24-1

Výpracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené územia zahrnuté v sústave NATURA 2000, ktorý je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Životné prostredie

Investícia do Vašej budúcnosti

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie.

Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva - najvzácnnejších a najohrozenejších biotopov a druhov na území štátov EÚ. Sústava NATURA 2000 tvorí chránené vtáče územia vyhlásované s cieľom ochrany vtáctva a územia európskeho významu s cieľom ochrany ostatných vzácnych a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá územia vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU

CHRÁNENÝ AREÁL DEMĀNOVSKÁ SLATINA

Biotop európskeho významu "Slatiny s vysokým obsahom báz"

Identifikačný kód územia: SKUEV0061

Kraj: Žilinský

Nadmorská výška: 655 - 670 m n.m.

Okrsek: Liptovský Mikuláš

Rozloha ŤEV: 1, 67 ha

Katastrálne územie: Demänová

Rozloha CHA: 7, 10 ha

Stupeň ochrany: Irelí, štvrtý

Miesto uverejnenia ŤEV: Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-51 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam územi európskeho významu. **Miesto uverejnenia CHA:** Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 2/2012 z 30. apríla 2012 – účinnosť od 15. 5. 2012. Identifikačné číslo v štátnom zozname osobiene chránených časti prírody: 1208

CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Územie európskeho významu Demänovská slatina je súčasne chráneným areálom (CHA) v národnnej sústavе chránených území Slovenskej republiky. Demänovská slatina leží na okraji Liptovskej kotliny blízko severného úpälia Nízkych Tatier. Nachádza sa v geomorfologickom celku Podtatranská kotlina na aluviaľnej nivе Demänovky južne od obce Demänová v ochrannom pásme Národného parku Nízke Tatry.

OCHRANA ÚZEMIA

Podnetom na jeho vyhlásenie bol návrh Slovenska v roku 2004 na zaradenie tohto územia, pomenovaného ako „Územie európskeho významu Demänovská slatina“, do európskej sústavy chránených území NATURA 2000.

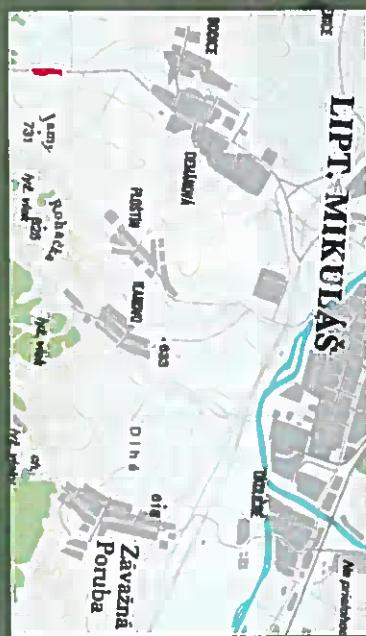
Chránený areál Demänovská slatina (CHA Demänovská slatina) i Územie európskeho významu Demänovská slatina (IUEV Demänovská slatina) tak označujú rovnaké územie, v ktorom je dôvodom ochrany pritomnosť tzv. „biotopov európskeho významu“.

Pojem „biotop“ označuje spoločenstvo rastlín, ktorého zloženie sa líši najmä v závislosti od vlastností stanovišta, klimatických podmienok a spôsobu jeho obhospodarovania. Snaha Európskej únie o zachovanie ohrozených a vzácných biotopov vyúsilia do vytvorenia zoznamu tzv. „biotopov európskeho významu“ predstavujúcich aj lokality so vzácnou flórou a vegetáciou.

Predmetom ochrany v CHA Demänovská slatina sú biotopy európskeho významu pomenované „Slatiny s vysokým obsahom báz“ a „Prinodené dystrofné stojaté vody“.

Vzramné slatiny spoločensko vzniklo na aluviaľnej nivе vodného toku Demänovka

DÔVODY OCHRANY

ÚEV Demänovská slatina má plochý relief a je súčasťou zamokrené vodou z plošných prameňov vyvierajúcou na báze blízkeho svahu. V dôsledku prebiehajúceho procesu rašelinenia sa na povrchu hromadí surový humus. Aj napriek tomu, že sa lokalita rozprestiera v bezprostrednej blízkosti významnej cestnej komunikácie, zachovala sa tu veľmi dobre vyuinutá slatinná vegetácia. Existencia tohto európsky významného biotopu je existenčne závislá na dosťatočnom množstve vody.

Z dôvodu zanechania pôvodného využívania lokality kosením časť z nej zarásla krovitými formáciemi. V častiach s bylinou vegetáciou dominuje ostrica Davallova (*Carex davalliana*), hojne a nápadne sú aj ďalšie vŕtkomilné rastliny práperník úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), nártník vzpriamenej (*Potentilla erecta*), alebo bielokvet močiarňa (*Parnassia palustris*). Najvhľajšie časti v okolí miest s malými vodnými ploškami obsadzujú ostrica zábäčikatá (*Carex rostrata*) a vachtia trojlístá (*Menyanthes trifolia*), miesta nezatejené inými mohutnejšími druhmi vyhľadávajú lučnica obyčajná (*Pinquicula vulgaris*), prvonička pomučená (*Primula farinosa*), alebo barička močiarňa (*Triglochin palustre*). Spomedzi chránených a ohrozených druhov tu rastú aj krušlík močiarňa (*Epipactis palustris*), vŕsec močiarňa (*Pedicularis palustris*), vŕba rozmarínolistá (*Salix rosmarinifolia*), alebo vstavačovec neskôrny (*Dactylorhiza pulchella*) a vstavačovec ľapónsky (*Dactylorhiza lapponica*). Územie predstavuje významnú genofondovú plochu pre celoslovensky zriedkavú rastlinu barička primorská (*Triglochin maritima*).

Plochý reliet zamokrený vodou z plošných prameňov v ÚEV

Počas zoologického prieskumu ÚEV Demänovská slatina bolo zistených 23 druhov mäkkýšov, medzi nimi aj vzácne stenoekné reliktné druhy európskeho významu pimprlik močiarny (*Vertigo geversi*) a pimprlik mokradný (*Vertigo angustior*). Spomedzi obojživelníkov tu žijú kunka žlobrochá (*Bombina variegata*), skokan hnedy (*Rana temporaria*), ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), mlok horský (*Triturus alpestris*), spomedzi plazov jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*), slepúch ľamavý (*Anguis fragilis*), užovka obojková (*Natrix natrix*) a vrelenica severná (*Vipera berus*).

Nevyhnutným menežmentovým opatrením je pravidelné kosenie celej plochy

DOTERAJŠIE VYUŽÍVANIE ÚZEMIA

Z okolitých polnophospodárskych pozemkov môže mať výraznejší negatívny vplyv na mokradné ekosystémy hnojenie a používanie chemických látok. Určité riziko predstavuje prípadné používanie chemického posypu na prílahlnej cestnej komunikácii, pravdepodobne však neoehrozi územie Demänovskej slatiny vďaka miernemu sklonu terénu k ceste.

Negatívom, prejavujúcim sa v území v poslednom období, je absencia tradičného polnophospodárskeho využívania. Celkove možno hodnotiť ÚEV Demänovská slatina ako prekvalifikovanú zachovalú.

Ďalším reálne hroziacim negatívom je prípadná výstavba v okoli územia, ktorá môže výrazne zmeniť hydrologické pomery oblasti (hladinu podzemnej vody). Aj z tohto dôvodu bolo pri vyhlásení Chráneného areálu Demänovská slatina navrhnuté ochranné pásmo.

NÁVRH ZÁSAD OPTIMÁLNEHO VYUŽÍVANIA ÚZEMIA V BUDÚCNOSTI

Hlavnou zásadou starostlivosti o územie je zachovať súčasný vodný režim v širšej oblasti lokality a nepoškodiť mokrade pri akékoľvek činnosti, najmä poľnohospodárskej a stavebnej.

Nevyhnutným menežmentovým opatrením je pravidelné kosenie celej plochy (minimálne však raz za 2 až 3 roky).

Na plochách zaraslených krovinami je na dosiahnutie priaznivého stavu potrebné ich odstránenie a následne pravidelné kosenie celého územia.

Mokradné ekosystémy v ÚEV Demänovská slatina